

205 JOHAN VILHELM SNELLMAN

Morgonbladet n:o 80, 7.IV 1879

»Mine herrar! Vänskapsfullt tackar jag för denna förnyade hågkomst.

Der jag ser Finlands studenter samlade vid något tillfälle, såsom äfven vid detta, och tänker uppå så mycket, som läses från andra länder, och som i andra länder tilldrager sig, har det ofta gladt mig att veta, vara fast öfvertygad om, att här bland Finlands högst bildade ungdom säkert aldrig sådana åsichter skola göra sig gällande, som, att
10 människan på jorden lefver endast för kampen för tillvaron, eller, såsom från en annan sida menas, att det är för människan nedsättande, att lifvet icke gifver henne individens glädje och lycka, såsom hon skulle ega rätt att begära, och i sammanhang med dessa åsichter, att samhället, staten, hela den menskliga utvecklingen är och varit till endast för individens skuld, man må uttrycka det i huru smekande ordalag, som helst, för individens lekamliga och andliga förädling och fullkomnande.

Det har gladt mig att tro, att, hvilka brister än bland vårt folk må finnas, och hvilka brister äfven må kunna unpsökas hos våra lärdoms-
20 anstalter, likväl all den ungdom, som från dessa utgår, känner det djupt i sitt hjerta och har det i sin öfvertygelse rotfästadt, att i historien en förnuftig ordning råder, att allt, som sker och som sker för att ega bestånd, är af det förflutna framkalladt och finnes till för att ega en framtid, icke för att vara endast för stunden; att således individen, som med stunden förgår, ingalunda kan vara ändamålet, utan att ändamålet ligger bortom hans korta lifs ögonblick, rättare sagdt, att ändamålet väl förverkligas för hvarje stund, men åter går utöfver det närvarande till det tillkommande för att antaga em ny fullkomligare gestalt.

Det är i sådana falska läror som de, hvilka jag påpekat, den menskliga egoismen under närvarande tid och i detta sekel sökt sig ett
30 stöd. Den har alltid funnits till – den har på andra tider stödt sig på andra läror – men dess natur är alltid densamma, den att begära hvad som kallas lycka för individen och förbise, att individen är till endast för att arbeta för det tillkommande, icke för sig sjelf.

Jag tror, att den högre öfvertygelse, som jag likaså påpekat hemtas af ungdomen främst från de finska hemmen, i hvilka tron på något
40 högre, än hvad stunden bjuder, allt ännu fortlefver och varmt fortlefver i människornas hjertan. Den finnes der, och den bevisar sig äfven ofta i det lifliga intresse, som till och med i de aflägsnaste bygder egnas företag, med ändamål långt utom dessa små kretsars samlif och långt utom, hvad för dem kan frambringa någon nytta eller någon lycka, annan än det goda medvetandets lycka, lyckan att känna och veta, att något godt åter blifvit verkadt för det allmänna och för framtiden, icke för individerna och för stunden.

Jag tror också, att i våra läroanstalter man dock har den aktning för historien, att man, oakadt allt det intrång, som naturvetenskaperna på senare tider i dem gjort, ännu fasthåller och förstår, att ordningen i andens verd är något annat, än naturens ordning.

Öfvertygad är jag, att, så länge denna tro på en ordning i historien, en annan än den i naturen – en ordning, som icke är ett förgående och
50 uppkommande, utan en utveckling, ett öfvergående till nya och ädlare former – att, så länge denna tro, säger jag finnes hos vårt folk, äfven dess verkliga lycka såsom ett folk skall vara fast bevarad. Den dag, denna tro skulle försvinna, den vore säkert en olycksdag, och jag ber, att såsom en afskedshelsning till herrarne för denna gång få lägga herrarne på sinnet, att häri verkligen finnes en fara, för hvilken Finland

och Finlands folk ännu är skyddadt, och för hvilken jag hoppas, att de i all tid skall skyddas.

Förnyadt får jag tacka herrarne för besöket och särskildt tacka herrar sångare, som åter hafva gladt mig med att få höra våra fosterländska sånger. Det är så sällan, jag nu mera är i tillfälle dertill, emedan ålderdomen instänger mig mer och mer i hemmet. Jag tackar herrarne förbindligen.»

206 ETT MORDATTENTAT MOT H. M. KEJSAREN

Morgonbladet n:o 85, 15.IV 1879

10

Ett mordattentat mot H. M. Kejsaren har i går på morgonen egt rum i S:t Petersburg. Flere skott ha afskjutits mot Hans Majestät, medan han promenerade i närheten af generalstabens hus.

Tacksamt erkännande af Guds försyn och glädjen öfver, att Hans Majestät Kejsarens lif är räddadt, att den ädle, milde Monarken, Finlands välgörare, oskadd undgått lönnmördarens kulor, qväfver för ögonblicket hvarje annan känsla.

20

Äfven i Finlands aflägsnaste bygder skall i hvarje hem ända till den ringaste koja ett ur hjertats djup gående: Gud vare lofvad! i ord eller i en suck vara första yttringen af det intryck, den häpnads väckande underrättelsen om attentatet åstadkommer.

Vi tillägga härtill: Gud vare lofvad, att i detta land den förvändhet, af hvilken dylika ogerningar framkallas, ännu hör till det obegripliga!

207 GLÄDJEN ÖFVER MONARKENS RÄDDNING...

Morgonbladet n:o 86, 16.IV 1879

30

Glädjen öfver monarkens räddning är visst det första och sista. Men menskligt är, att förbittringen öfver det nedriga dådet äfven kräfver sin plats.

Mot hvem riktar sig samma förbittring? Mot gerningsmannen, det är gifvet. Likaså mot hela den liga, som predikar och utöfvar lönnmordet. Men folken äro sjelfva ansvariga för sina öden.

En enskild vanvetting kan hos hvarje folk och på hvarje tid begå det nesligaste dåd, utan att det ståtti någons makt att hindra detsamma. Men då hos ett folk hundratal, kanske tusental, sammansluta sig i en liga, för att öfva politiskt mord, så bevisar detta, att någonstädes någonting är ruttet.

40

Fransmännen vilja visserligen vältra ifrån sig ansvaret för revolutionens gräsligheter och Pariserkommunens nesliga dåd. Men lösa fraser utplåna icke ett folks skuld. Den bestraffar sig sjelf genom generationen, såsom Frankrikes tillstånd ännu i denna dag derom bär vittne genom osäkerheten för morgondagen.

Från politiska komplotter och politiska revolutioner är intet folk helt och hållet förskonad. Detta är likväl något helt annat. Det politiskt rätta i dag är i morgon politiskt orätt. Men mordet är evinnerligen orätt. Och der detta förnekas, och mordet tvärtom försvaras och predikas såsom rättmätigt, der är grunden för all mensklig samlefnad rubbad.

50

Det är fåfängt att skylla på det ena eller andra samhällsförhållandet,